

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Sociální rozměr odvětví rybolovu

(průzkumné stanovisko)

(2020/C 14/09)

Zpravodaj: **Gabriel SARRÓ IPARRAGUIRRE**

Konzultace	Evropská komise, 27. března 2019
Právní základ	Článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Rozhodnutí plenárního shromáždění	14. května 2019
Odpovědná sekce	Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí
Přijato v sekci	4. září 2019
Přijato na plenárním zasedání	25. září 2019
Plenární zasedání č.	546
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	137/0/1

1. Závěry a doporučení

1.1. Udržitelná konkurenceschopnost musí zohledňovat dva nové rozměry: environmentální a společenský⁽¹⁾. EHSV se domnívá, že je zásadní navrhovat politiky v oblasti rybolovu nejen z hlediska životního prostředí, ale rovněž se zohledněním globálního významu rybolovu, jeho dopadu na ostatní části hospodářství a jeho úlohy v oblasti námořní bezpečnosti, při zásobování zdravými a zdraví prospěšnými potravinami a při udržování obyvatelstva ve zranitelných oblastech⁽²⁾. EHSV zdůrazňuje význam drobného rybolovu a potřebu zajistit příznivé podnikatelské prostředí, které tomuto odvětví umožní fungovat udržitelným způsobem a poskytnout pracovní místa, která jsou v mnoha pobřežních společenstvích obzvláště důležitá. Při snaze o dosažení rovnosti žen a mužů je nutné lépe uznat úlohu žen a význam jejich přínosu.

1.2. EHSV doporučuje zajistit soudržnost právní úpravy, pokud jde o opatření týkající se zachování živých mořských zdrojů a normy v oblasti bezpečnosti práce a pracovních podmínek na moři, prostřednictvím posuzování dopadů týkajících se: 1) zaměstnání, 2) mezd, 3) stavby rybářských plavidel a jejich způsobilosti k plavbě, 4) důstojných životních a pracovních podmínek a 5) rozšiřování dovedností rybářů a jejich osvědčování. Stejně tak požaduje za účelem komplexního řízení odvětví lepší koordinaci mezi jednotlivými odbory a útvary veřejné správy na všech úrovních.

1.3. EHSV vyzývá Evropskou komisi, aby v rámci svého pracovního programu vypracovala návrh směrnice, kterým by se do *acquis* Unie začlenila Úmluva Mezinárodní námořní organizace o normách výcviku, kvalifikace a strážní služby námořníků na rybářských plavidlech, a zajistily se tak harmonizované normy výcviku a osvědčování a zlepšení námořní bezpečnosti v oblasti rybolovu.

1.4. EHSV vyzývá všechny orgány a sociální subjekty, aby podporovaly zlepšení obrazu rybolovu coby profesní dráhy a zaměstnání, a to jak pro absolventy vysokoškolského studia, tak pro členy posádky, a aby se zabývaly otázkou sociální deprivace a špatnými životními a pracovními podmínkami, které jsou rozšířené v mnoha rybářských komunitách a přístavních městech.

⁽¹⁾ Stanovisko EHSV Naslouchat občanům Evropy v zájmu udržitelné budoucnosti (Sibiu a ještě dále) (Úř. věst. C 228, 5.7.2019, s. 37).

⁽²⁾ Stanovisko EHSV Kontrola rybolovu (Úř. věst. C 110, 22.3.2019, s. 118).

1.5. EHSV vybízí Evropskou komisi k předložení přesných změn základního nařízení o společné rybářské politice, aby v souvislosti se zlepšením podmínek obyvatelnosti a bezpečnosti rybářských plavidel nebyla pro výpočet rybolovné kapacity brána v úvahu měřítka hrubé prostornosti a výkonu ⁽³⁾.

1.6. EHSV vyzývá členské státy, aby ratifikovaly úmluvu MOP č. 188 a přijaly opatření nezbytná k jejímu správnému provedení do vnitrostátních právních předpisů a k jejímu uplatnění a aby případně pověřily klasifikační společnosti prováděním inspekcí a vydáváním osvědčení, neboť v současnosti provází koordinaci těchto funkcí v některých zemích problémy.

1.7. EHSV členskými státy připomíná, že je důležité, aby do 15. listopadu 2019 do svých vnitrostátních právních předpisů provedly směrnici Rady (EU) 2017/159 ⁽⁴⁾, kterou se do *acquis* Unie začleňuje úmluva MOP č. 188. Vyzývá rovněž Komisi, aby co nejdříve předložila návrh doplňkové směrnice, která bude obsahovat ustanovení o kontrole a plnění, jako tomu bylo v případě námořní dopravy, s cílem zavést harmonizovaný systém inspekcí.

1.8. EHSV doporučuje zvýšit soudržnost mezi politikou v oblasti rybolovu a obchodní politikou. V důsledku toho by země spojené s nezákonným rybolovem a závažným vykořisťováním pracovníků neměly využívat preferenčního přístupu na trh Unie. V této souvislosti by se produktům pocházejícím z těchto zemí neměly přiznávat nástroje celních preferencí, jako jsou autonomní kvóty.

2. Úvod a souvislosti

2.1. Rybolov je tradičním povoláním s velkým kulturním významem a v mnoha pobřežních komunitách Evropské unie je klíčový coby zásadní zdroj potravy a výživy, zaměstnání, obchodu, hospodářského blahobytu a rekreace. Nelze popřít naléhavost obnovy rybích populací a environmentálních zdrojů, ale jak EHSV zdůraznil ve svých předchozích stanoviscích, po mnoho let směřovalo veškeré mezinárodní úsilí k zajištění environmentální udržitelnosti, přičemž se věnovalo málo pozornosti udržitelnosti hospodářské a velmi málo pozornosti udržitelnosti sociální, jakož i námořní bezpečnosti.

2.2. Rybolov je však navzdory nepřetržitému technologickému pokroku i nadále považován za vysoce rizikovou činnost, a to kvůli faktorům, jako jsou klimatické podmínky, fyzické nároky a pracovní prostředí, které je v neustálém pohybu. To potvrzují statistické údaje, podle kterých je rybolov v porovnání s ostatními odvětvími nebezpečným povoláním. Konkrétně v Evropské unii se podle statistik pracovních úrazů v námořním odvětví, které zveřejnila agentura EMSA ⁽⁵⁾, ztratilo v období 2011–2017 na moři téměř 120 rybářských plavidel. Obzvláště nešťastným rokem byl rok 2016, neboť bylo ohlášeno 525 námořních nehod a mimořádných událostí, při nichž přišlo na moři o život 55 rybářů, 30 jich bylo vážně zraněno, 184 poraněno a zmizelo 14 plavidel. To znamená, že stále existuje mnoho rybářů, kteří jsou vážně zraněni, nebo dokonce zahynou, když pracují na moři, aby si zajistili obživu a sloužili společnosti, kterou zásobují potravinami.

2.3. Bez ohledu na to zpráva agentury EMSA zdůrazňuje, že z celkového počtu náhodných událostí na palubě rybářských plavidel bylo 63 % zaviněno lidskou chybou, ve většině případů (65 %) při rybolovné činnosti. Tento údaj ukazuje, jak je důležitý výcvik a rozšiřování dovedností členů posádky v celém odvětví rybolovu, nejen u plavidel o délce 24 metrů nebo více. Samostatně výdělečně činní rybáři a vlastníci malých plavidel, kteří pracují spolu se svou posádkou, by měli mít rovněž přístup k odborné přípravě, a to nejen jako řemeslníci, ale i jako řídící pracovníci firem.

2.4. Celková zaměstnanost v rámci loďstva EU v ekvivalentech plného pracovního úvazku se od roku 2008 ⁽⁶⁾ každoročně snižuje v průměru o 1,3 %, částečně kvůli poklesu kapacity loďstva. Navzdory rozšíření EU byl v roce 2018 počet plavidel EU 81 644, to jest o 22 203 plavidel méně než v roce 1996, z nichž zůstalo aktivních pouze 6 540.

2.5. Přesto se však průměrná mzda v ekvivalentech plného pracovního úvazku každoročně zvyšuje o 2,7 %. Hospodářská výkonnost loďstva EU nadále zaznamenává rekordní čisté zisky, které v roce 2016 tvořily 1,3 miliardy eur ⁽⁷⁾. Za těmito dobrými výsledky stojí především konkurenceschopné první prodejní ceny, nízké ceny paliv, zlepšení provozní účinnosti plavidel a růst některých významných rybích populací. Je však třeba upřesnit, že údaje naznačují, že loďstva pěti členských států (Finska, Chorvatska, Kypru, Litvy a Malty) zaznamenala v roce 2016 čistou ztrátu. Z údajů rovněž vyplývá, že v roce 2016 vytvořilo pobřežní loďstvo čistý zisk ve výši 132 milionů eur, přičemž oproti roku 2015 došlo k významnému navýšení (+ 36 %). V sedmi členských státech však tento segment loďstva vykázal v roce 2016 čistou ztrátu.

⁽³⁾ Stanovisko EHSV Evropský námořní a rybářský fond (Úř. věst. C 110, 22.3.2019, s. 104).

⁽⁴⁾ Úř. věst. L 25, 31.1.2017, s. 12.

⁽⁵⁾ <http://www.emsa.europa.eu/emsa-documents/latest/item/3156-annual-overview-of-marine-casualties-and-incidents-2017.html>.

⁽⁶⁾ <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/2018-annual-economic-report-eu-fishing-fleet-stecf-18-07>.

⁽⁷⁾ <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/2018->

2.6. I přes tento pozitivní trend, příznivé sociální dohody a úsilí vyvíjené v oblasti zlepšování mezd a podmínek pobytu na palubě, pohodlí a telekomunikací stále není rybolov pro nejmladší generaci lákavý. Příčinou je někdy to, že jde o činnost prováděnou v nepříznivém přírodním prostředí, jindy zase absence náležitého sladění pracovního a rodinného života osob pracujících na lodích nebo nedostatečná informovanost o uvedených zlepšeních. Jisté je, že ani během hospodářské krize posledních let se nepodařilo nejmladší generaci tomuto odvětví přiblížit. Mnoho potenciálních podnikatelů si při zakládání podniků nezvolí profesi rybáře, jelikož v některých zemích nemají vlastníci malých plavidel možnost předčasného odchodu do důchodu, i když pracují za stejně tvrdých podmínek jako jejich zaměstnanci. Sociální otázky se neomezují pouze na podmínky pro rybolov na palubě. Je nutné zlepšit i životní podmínky na pevnině. Podle některých studií se rybářské komunity a přístavní města často potýkají s vysokou mírou chudoby, nedostatečnými veřejnými službami a špatnými životními podmínkami. Rovněž se nedoceňuje úloha žen, zejména manželek zapojených do činností souvisejících s rybolovem, pokud jde o prosperitu tohoto odvětví. Tyto sociální aspekty je třeba dále zkoumat.

2.7. Ze všech těchto důvodů Výbor naléhavě žádá Evropskou komisi, aby podpořila, oznámila a navrhla opatření nezbytná nejen k zajištění námořní bezpečnosti a důstojných pracovních podmínek, ale také k přilákání kvalifikovaných pracovníků, kteří jsou pro přežití a rozvoj odvětví se strategickým významem pro Evropu nepostradatelní.

3. Obecné připomínky

3.1. EHSV je zastáncem odpovědné a celistvé společné rybářské politiky. Proto musí být opatření pro zachování živých mořských zdrojů ucelená a nikdy nesmí poškozovat důstojné pracovní a životní podmínky na palubě rybářských plavidel, bezpečnost na moři, výcvik a rozšiřování dovedností rybářů. I když není možné odstranit nebezpečí, jež jsou moři vlastní, lze snížit rizika nehod a zlepšit podmínky na palubě prostřednictvím závazku příslušných orgánů, že budou regulovat odvětví rybolovu a zvyšovat jeho bezpečnost.

3.2. EHSV připomíná všem členským státům a Evropské unii, že podepsaly Úmluvu Organizace spojených národů o mořském právu (UNCLOS), která státům vlajky ukládá povinnost zajistit námořní bezpečnost prostřednictvím interních právních předpisů založených na mezinárodně dohodnutých normách, i když státy vlajky mohou samozřejmě zavést i vlastní opatření k zajištění bezpečnosti na moři. Zatímco členské státy vzaly velmi vážně svou povinnost regulovat sociální rozměr odvětví námořní dopravy (částečně díky legislativnímu úsilí Unie), ukazatele ratifikace mezinárodních úmluv o bezpečnosti a pracovních podmínkách v odvětví námořního rybolovu zůstávají velmi nízké.

3.3. Proto Výbor klade důraz na to, že je nutné nadále podporovat uplatňování stávajících mezinárodních legislativních nástrojů, jako je úmluva Mezinárodní organizace práce (MOP) č. 188, která upravuje sociální podmínky na palubě rybářských plavidel, Dohoda FAO o opatřeních přístavních států k předcházení, potírání a odstranění nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu, Dohoda z Kapského Města o bezpečnosti rybářských plavidel a Mezinárodní úmluva Mezinárodní námořní organizace o normách výcviku, kvalifikace a strážní služby námořníků na rybářských plavidlech z roku 1995 (úmluva STCW-F).

3.4. EHSV připomíná, že je důležité zajistit sociální odpovědnost v celém hodnotovém řetězci odvětví rybolovu, a uvádí evropský model sociálního dialogu jako vzor pro zajištění důstojných pracovních podmínek v odvětví rybolovu. V této souvislosti blahopřeje evropským sociálním partnerům k tomu, že podle článku 155 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) vyjednali a navrhli směrnici (EU) 2017/159, kterou se do práva Unie provedla úmluva MOP č. 188.

3.4.1. Výbor však vyjadřuje politování nad tím, že do oblasti působnosti tohoto předpisu nemohli být zahrnuti samostatně výdělečně činní rybáři z důvodu nedostatku pravomocí sociálních subjektů o tomto bodě vyjednávat. Proto a také z důvodu velkého počtu samostatně výdělečně činných rybářů v EU je nezbytné, aby členské státy úmluvu MOP č. 188 ratifikovaly.

3.4.2. Kromě toho Výbor naléhavě žádá Komisi, aby dokončila postup sociální regulace rybolovu prostřednictvím návrhu doplňkové směrnice, která bude obsahovat ustanovení o kontrole a plnění, aby se zajistil nediskriminační systém inspekcí mezi jednotlivými evropskými vodami a loďstvy, pokud jde o výklad a uplatňování tohoto předpisu.

3.5. Nedávná studie Evropského parlamentu o výcviku rybářů⁽⁸⁾ došla k závěru, že chybějící společný předpis o výcviku a osvědčování rybářů v EU⁽⁹⁾ představuje bezpečnostní riziko, a to nejen pro rybáře samotné, ale také pro ostatní uživatele vod EU. Tento legislativní nedostatek je možné napravit uplatněním úmluvy STCW-F. Proto EHSV naléhavě žádá Komisi, aby zavedla postupy k provedení úmluvy STCW-F do práva Unie za účelem zlepšení bezpečnosti na moři pro rybolov, který je obecně považován za jedno z nejnebezpečnějších povolání.

⁽⁸⁾ [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/617484/IPOL_STU\(2018\)617484_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/617484/IPOL_STU(2018)617484_EN.pdf).

⁽⁹⁾ Směrnice 2005/36/ES o uznávání odborných kvalifikací stanoví závazné požadavky na rybolov ve vnitrozemských vodách, avšak požadavky na rybolov na moři dosud stanoveny nebyly.

3.6. EHSV vyzývá Evropskou komisi, aby podporovala odbornou přípravu v oblasti námořního rybolovu coby způsob, jak toto odvětví profesionalizovat a zlepšit jeho schopnost podporovat kvalitní pracovní místa. V tomto smyslu by měl být v rámci odborné přípravy kladen důraz na zkušenosti a praktické experimentování, aniž by to bylo na úkor značných schopností a dovedností, jež profesionálové mořského světa potřebují, přičemž by se více využívaly modely, jako je duální odborná příprava. Výbor proto vyzývá k tomu, aby byl ENRF využíván intenzivněji, aby se rozšířily možné cíle a aby bylo schváleno začlenění ESF jako doplňkového fondu pro odbornou přípravu, se zvláštním zaměřením na drobný rybolov.

3.7. EHSV připomíná, že začlenění této úmluvy do *acquis* Unie by odvětví přineslo mnoho výhod, neboť by umožnilo zajistit svobodu pohybu pracovníků pomocí vydání osvědčení o způsobilosti platného v celé EU (na rozdíl od současné situace), usnadnit přechody rybářů mezi rybolovem a dalšími námořními profesemi a vytvořit harmonizované programy výcviku v EU. Pro náležité uplatnění úmluvy je nicméně ještě nezbytné vypracovat evropské normy o zdravotních prohlídkách rybářů za účelem osvědčení jejich způsobilosti. Tyto normy jsou rovněž nutné ke splnění požadavku uvedeného v článku 10 úmluvy MOP č. 188 o práci v odvětví rybolovu, podle něhož žádný rybář nemůže pracovat na palubě rybářského plavidla bez platného lékařského potvrzení. S ohledem na to vypracuje Výbor pro sociální dialog v odvětví mořského rybolovu v období 2019–2020 standardy pro lékařské prohlídky rybářů.

3.8. V souladu s výše uvedeným považuje EHSV za prioritní zvýšit atraktivnost povolání rybáře, přilákat talentované jedince a usnadnit zapojování mladých lidí do této činnosti, která poskytuje zaměstnání více než 150000 členům posádky, a to prostřednictvím spolupráce veřejné správy a klíčových subjektů s odvětvím vzdělávání a práce. To je nezbytná reakce na nedostatek členů posádky, což je problém ohrožující životaschopnost tohoto odvětví, který byl v současnosti určen jako nejzávažnější problém, jemuž čelí evropské rybářské loďstvo. Odvětví zdůrazňuje, že pokud se nenajdou krátkodobá a střednědobá řešení, mnohá plavidla budou muset zakotvit. Proto je nezbytné zahájit strategické plány v sociální oblasti s cílem na jedné straně přilákat do odvětví rybolovu evropské pracovníky a na straně druhé usnadnit zaměstnávání cizinců. EHSV doporučuje posílit vzdělávání v oblasti námořního rybolovu a propagovat rybolov coby důstojné zaměstnání plně příležitosti pro mladé lidi.

3.9. Zanedbání společenské podpory odvětví rybolovu vedlo k menšímu zájmu občanů EU o toto povolání. To zase ve vodách EU přispělo k většímu zaměstnávání rybářů z řad migrantů (ze zemí mimo EHP), kteří jsou v některých případech a zemích snadnou obětí pracovního vykořisťování⁽¹⁰⁾. V důsledku specifík odvětví rybolovu, kdy se práce vykonává během dlouhých období pobytu na moři, jsou rybáři z řad migrantů obzvláště zranitelní.

3.10. V zájmu řešení tohoto problému a v souladu s usnesením MOP přijatým v roce 2017 na třístranném setkání, které se týkalo témat souvisejících s rybáři z řad migrantů⁽¹¹⁾, považuje EHSV za zásadní vypracovat obecné zásady a praktické pokyny pro spravedlivé služby na trhu práce v odvětví rybolovu, jejichž součástí budou: a) dostatečné a vhodné pokyny pro vlastníky rybářských plavidel a (přeshraniční) služby na trhu práce; b) vzorové smlouvy pro (přeshraniční) služby na trhu práce v odvětví rybolovu; c) dostatečné a vhodné pokyny pro rybáře hledající zaměstnání na palubě (zahraničních) rybářských plavidel a d) mechanismy pro předkládání stížností. S ohledem na to vypracuje Výbor pro sociální dialog v odvětví mořského rybolovu v období 2019–2020 standardy pro důstojný nábor rybářů z řad migrantů.

3.11. Výbor rovněž vyzývá členské státy EU, aby ratifikovaly, uplatňovaly a prosazovaly úmluvu MOP č. 188. Kromě toho vyzývá Evropskou komisi, aby shromáždila údaje a statistiky o situaci rybářů z řad migrantů v Evropě.

3.12. Podle článku 22 základního nařízení o společné rybářské politice usilují členské státy o dosažení stabilní a trvalé vyváženosti mezi rybolovnou kapacitou svého loďstva a svými rybolovnými právy. Za tím účelem členské státy zajistí, aby rybolovná kapacita jejich loďstva nikdy nepřesáhla maximální stropy kapacity stanovené z hlediska hrubé prostornosti (objem) a počtu kW (výkon). Evropská sociální partneři prostřednictvím nedávné studie o sociálním dopadu těchto stropů, kterou spolufinancovala EU⁽¹²⁾, uvedli, že omezení hrubé prostornosti má negativní dopad na bezpečnost, pohodlí rybářů a na kvalitu ryb, neboť postihuje iniciativy, které pro plavidla zajišťují dodatečná opatření v oblasti bezpečnosti, pohodlí a kvality, protože znamená, že krychlové metry navíc musí konkurovat například objemu prostor, kde se nacházejí ryby, objemu strojovny nebo palivovým nádržím.

3.13. Na základě toho, co bylo uvedeno v předchozím odstavci, EHSV pověřuje Evropskou komisi, aby našla alternativní řešení pro měření rybolovné kapacity, která na základě různých faktorů, jako je přidělená kvóta nebo velikost plavidla, z výpočtu vyloučí prostory určené na odpočinek, pohodlí a přestávky, podobně jako je tomu v Norsku a na Islandu. V tomto smyslu a jako doplněk by mělo být schváleno zvýšení prostornosti plavidel, pokud dodatečné objemy odpovídají potřebě zlepšit bezpečnost a pohodlí posádky.

⁽¹⁰⁾ Stanovisko EHSV Víceletý plán pro populace žijící při dně v Severním moři (Úř. věst. C 75, 10.3.2017, s. 109).

⁽¹¹⁾ https://www.ilo.org/sector/activities/sectoral-meetings/WCMS_552794/lang-en/index.htm.

⁽¹²⁾ <http://www.chil.me/download-file/4bd3f613-0ecc-455b-a6ec-60262363eb24/analysis-on-gross-tonnage-and-propulsion-power-ceilings>.

3.14. EHSV rovněž upozorňuje, že jak úmluva MOP č. 188, tak směrnice (EU) 2017/159 obsahují zákonný požadavek na více prostoru pro ubytování posádky na nových rybářských plavidlech (vyrobených počínaje 15. listopadem 2019). Stejně tak nedávná studie provedená ve Francii informovala o prodloužení pracovní doby a zkrácení doby odpočinku, což vede ke zvýšení zdravotních a pracovních rizik pro rybáře. Podobná zjištění, která potvrzují zhoršení pracovních podmínek, zveřejnila nizozemská univerzita ve Wageningenu a španělské technologické centrum AZTI.

3.15. EHSV zdůrazňuje, že povinnost vykládky vyžaduje zvýšení prostoru pro skladování vedlejších úlovků, které již nelze vypustit zpět do moře, a vede k větší spotřebě paliva kvůli omezenému prostoru pro cílové druhy a k dodatečným nákladům na vykládku, ruční třídění, vážení a zpracování⁽¹³⁾. Konstatuje také, že ohrožuje bezpečnost na palubě a stabilitu plavidla, neboť vede k většímu vršení beden v podpalubí, a to z hlediska jak počtu, tak výšky, což způsobuje nebezpečí pádu zavěšených břemen.

3.16. Kromě toho nelze podměračné ryby uvádět na trh pro přímou lidskou spotřebu. To vede k plýtvání rybami, zejména v jižních členských státech EU, jež nemají továrny na výrobu rybí moučky, a snižuje to příjmy rybářů, kteří za tyto úlovky dostávají směšně nízkou cenu.

3.17. Poukazuje to na kolizi právních předpisů, a to článku 15 nařízení o společné rybářské politice, týkajícího se povinnosti vykládky, s úmluvou MOP č. 188, konkrétně s předpisy vztahujícími se na dobu odpočinku (článek 14). EHSV vyzývá Evropskou komisi, aby provedla posouzení dopadu a navrhla vhodná opatření, která vyřeší rozpory mezi různými právními nástroji přijatými EU, jimiž jsou postiženi rybáři.

3.18. Průměrné stáří evropského loďstva je 23 let, přičemž existují krajní případy, jako je Španělsko, kde je stále více než 2500 plavidel starších 40 let. Ve velké většině těchto případů jde o malá plavidla určená pro drobný rybolov. Aby byla zajištěna bezpečnost na palubě plavidel, lepší obyvatelnost pro členy posádky a lepší pracovní podmínky, je podle EHSV nezbytné zahájit plán renovace a modernizace loďstva. Tento plán by mohl být uskutečněn prostřednictvím vytvoření finančních nástrojů a za pomoci Evropské investiční banky (EIB), což by rybářským podnikům usnadnilo přístup k financování. Dále by bylo vhodné, aby se v rámci budoucího Evropského námořního a rybářského fondu (ENRF) zvážila podpora na renovaci a modernizaci loďstva, aniž by se zvýšila rybolovná kapacita.

3.19. Nakonec by EHSV rád zmínil obchodní politiku Evropské unie. V současnosti pochází více než 60 % ryb spotřebovávaných na trhu Unie ze třetích zemí. Na mnohé z těchto dovážených produktů rybolovu se vztahují obchodní dohody, jež přiznávají celní preference, zejména rozvojovým zemím (všeobecný systém preferencí, dohody o hospodářském partnerství atd.). Existují případy, kdy jsou tyto preference sjednány se třetími zeměmi, jež nespĺňují normy v oblasti sociální a environmentální udržitelnosti, které musí podle právních předpisů EU dodržovat evropští producenti⁽¹⁴⁾. To vede k situaci nekalé soutěže a ztráty konkurenceschopnosti evropských podniků. Snaha EU, aby rybolov a získávání mořských produktů byly udržitelné a sociálně odpovědné, je proto neslučitelná s dovozem produktů z určitých zemí, které udržitelnost a sociální odpovědnost respektují příliš málo či je nerespektují vůbec.

3.20. EU musí využít své obchodní politiky, aby dosáhla toho, že pro evropské i zahraniční subjekty budou platit podobné normy v oblasti environmentální a sociální udržitelnosti, přičemž na vnitřní trh budou mít přístup pouze produkty, které tyto normy splňují. V opačném případě by EU vysílala nesprávný signál mezinárodnímu společenství, neboť by odměňovala ty, kteří učinili méně pro udržitelnost rybích populací a spravedlivé zacházení s lidmi.

3.21. EHSV doporučuje zvýšit soudržnost mezi politikou v oblasti rybolovu a obchodní politikou. V důsledku toho by země spojené s nezákonným, nehlášeným a neregulovaným rybolovem a závažným vykořisťováním pracovníků neměly využívat preferenčního přístupu na trh Unie – právě naopak. Stejně tak by se autonomní celní kvóty neměly uplatňovat na produkty pocházející ze zemí, u nichž bylo odhaleno zapojení do nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu (případ Thajska, který předběžně určila Evropská komise a jemuž udělila žlutou kartu). EHSV navrhuje využívat tyto nástroje pouze tehdy, pokud naše trhy nemohou být dostatečně zásobovány evropskými produkty, nikoli k dovozu neudržitelných produktů za ještě nižší ceny. Tento celní nástroj navíc vede k tomu, že je vyvíjen větší tlak na ceny producentů z EU.

3.22. Usnadnění přístupu k rybám za spravedlivé ceny pro osoby s nedostatečným příjmem omega-3 kyselin a dalších živin by mělo být považováno za sociální politiku s okamžitým dopadem na náklady systému zdravotní péče. V mnoha zemích EU se v zájmu rozvoje rozmanité a zdravé stravy musí zvýšit konzumace produktů rybolovu.

V Bruselu dne 25. září 2019.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Luca JAHIER

⁽¹³⁾ Stanovisko EHSV Povinnost vykládky (Úř. věst. C 311, 12.9.2014, s. 68).

⁽¹⁴⁾ Stanovisko EHSV Kontrola rybolovu (Úř. věst. C 110, 22.3.2019, s. 118).